

גלילות נרות לעירן בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
השנה החמש עשרה

ראתחנן (תשס"ז)

וה - ו

ועיין גם גליון ואתחנן תש"ז!

א. ה. "ובכל נפשך"

ספרי ה': אפילו הוא נוטל את נפשך, וכן הוא אומר (תהלים ס"ד)
"כי עליך הורגנו כל היום נחשכנו כצאן טבחה".

רש"י: אפילו הוא נוטל את נפשך.

ומקשה האלשיך לדברי חז"ל אלה: יותר היה צודק אמרו "אפילו נוטלים את נפשך" -
ויחזור על המעבירים את ישראל על דת, באמרו: "עבור ואל תחרג" -
או תחרג! ("ת' בצירי, ר' בצירי) ולמה אמרו אפילו הוא נוטל
את נפשך!

ענה לשאלתו!

(הערה: ועיין ברשב"ם שבו נאמר הנוסח המוצע ע"י האלשיך ולא כמו בגמרא
ברכות כ"א ולא כמו בספרי דלעיל)

ב. שאלות ברש"י

לשם מה הוסיף רש"י את דבריו "יש לך
אדם..." ולמה לא הסתפק בפירוש המלה
"מאדך"?

(1) ה' ד"ה ובכל מאדך: בכל ממוןך,
יש לך אדם שממנו חביב
עליו מוטל, לכן נאמר
"בכל מאדך".

א. למה לא הסתפק רש"י בפרוש הראשון
למאדך, ולמה צירף אליו ד"א?

(2) " " " ובכל מאדך: דבר אחר: בכל
מדה ומדה שמוזכר לך, בין
במדה טובה בין במדה
פורענות. וכן בדוד הוא
אומר: (תהלים קט"ז): "כוס
ישועות אשע" וגו' "צרה
ויגון אפצא" וגו'.

ב. מהו הרעיון הכלול בדברי רש"י אלה
וכי אין הוא כלול כבר בדברי רש"י
ד"ה בכל נפשך?

ג. הסבר, כיצד מדכיחים שני הפסוקים
מתהלים את צדקת רעיונו?

ג. ה. ואהבת את ה' אלוךך בכל...

ו. והיו הדברים האלה על לבבך.

ספרי ו': לפי שהוא אומר "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך" איני יודע באיזה
צד אוהבים את הקבה"ו. ת"ל: "והיו הדברים האלה" על לבבך שמתוך
כך אתה מכיר את הקבה"ו ומדבק בדרכיו.

(הגירסא בילקוט שמעוני תתל"ט: "איני יודע כיצד לאהוב...")

רש"י ד"ה והיו הדברים האלה: ומהו האהבה? והיו הדברים האלה - שמתוך
כך אתה מכיר בקבה"ו ומדבק בדרכיו.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב' הלכה א': האל הנכבד והנורא הזה מצוה
לאהבו וליראה אותו שני (דברים ו') ואהבת את ה' אלוךך... ונ' את ה'
אלוךך תירא. והיאך היא הדרך לאהבתו וליראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו
וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא
אוהב ומשבח ומפאיר ומתאווה תאוה גדולה לידע השם הגדול. כמו שאמר דוד
(תהלים ס"ב) "צמאה נפשי לאלוקים לאל חי". וכשמחשב בדברים אלה עצמן,
מיד הוא צרעת לאחוריו ויירא ויפחד וידע שהוא בריה קטנה, שפלה, אפלה,
עומדת בדעת קלה מעומה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד (תהלים ח') "כי אראה
שמייך... מה אנוש כי תזכרנו..." ולפי הדברים האלו אני מכיר כללים גדולים
ממעשה רבון העולמים, כדי שיהיו מתח למבין לאהוב את השם. כמו שאמרו חכמים
בענין האהבה: "...שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם".

1. לדברי הרמב"ם האלה אומר הרא"ם בפרושו לרש"י על פסוקנו:
ואלה הדברים (דהיינו דברי הרמב"ם בהלכות יסודי התורה)

אינם על מי מדרש חז"ל שאמרו בספרי שע"י כך אתה מכיר את
הבורא ותאבנו.

הסבר מהו ההבדל המהותי בין הספרי (ורש"י) לבין הרמב"ם
בפרוש מצוה ואהבת?

2. מהו הקשר שבין פסוקים ה' - ו' לפי דעת רש"י ולפי דעת הרמב"ם?

שאלות וגם תשובות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה, ירושלים.